

1. Referentie

Referentie	Kinable, H. (2006). <i>Bevraging van Vlaamse leerlingen in het kader van een drugbeleid op school. Syntheserapport schooljaar 2005-2006</i> . Brussel: VAD.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit onderzoek kadert binnen de reeks onderzoeken die de VAD sinds 1999 uitvoert naar middelengebruik, vrije tijd, schoolwelbevinden,...Het heeft als doel een aanzet te vormen voor de ontwikkeling van een drugbeleid op de school. In dit onderzoek werd de vragenlijst voorgelegd aan een representatieve steekproef van 38.357 leerlingen uit 64 Vlaamse scholen. Alle leerlingen van de school vulden de vragenlijst in. De vragenlijst peilt naar de prevalentie en frequentie van middelengebruik (legaal en illegaal), naar motieven voor al dan niet gebruik, schoolwelbevinden, vrijetijdsbesteding en naar de omgeving van de jongere.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Onderwijs,welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Secundair onderwijs, schoolwelbevinden,middelengebruik

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Vlaams ministerie van Gezondheidsbeleid
Onderzoeker(s)	Hilde Kinable Vereniging voor Alcohol en andere Drugsproblemen Vanderlindenstraat 15 1030 Brussel Tel.: 02/423.03.33 Fax.: 02/423.03.34 www.vad.be info@vad.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	1.Welke drugs hebben de leerlingen al dan niet al gebruikt? 2.Wat zijn motieven voor (niet-)gebruik? 3.Welke invloed hebben vrije tijd en schoolwelbevinden op al dan niet gebruik?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Survey onderzoek met gestandaardiseerde vragenlijsten die in de klas door de leerkracht afgenomen wordt.
--------------------	--

Onderzochte groep	38.357 leerlingen van het gewoon secundair onderwijs (ASO,TSO,BSO) uit 64 Vlaamse scholen. Dit is een representatieve steekproef uit het totale aantal leerlingen.
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

Middelengebruik	1. <i>Algemeen.</i> Alcohol blijft het meest populaire middel, zowel op vlak van aantal leerlingen dat het gebruiken (82% ooit, 24% regelmatig) als op vlak van de frequentie. Daarna komen medicatie (50% occasioneel, 5,9% regelmatig), tabak (39,4% ooit, 21,4% momenteel), cannabis (16,1% ooit, 2,7% regelmatig) en andere illegale drugs (4,5% ooit, 0,4% regelmatig). 2. <i>Tabak.</i> De sterkste stijging situeerde zich tussen de 12-14 jarigen en de 15-16 jarigen. Er zijn grote verschillen tussen de onderwijsvormen wat betreft ooit gerookt te hebben (BSO: 58%, TSO: 47,6% en ASO: 27%). Tussen jongens en meisjes zijn bijna geen verschillen te vinden, niet in prevalentie en niet in frequentie. 3. <i>Alcohol.</i> 71,1% heeft voor de leeftijd van 15 jaar alcohol gedronken. Op de leeftijd van 15-16 jaar is de overgrote meerderheid al in contact met alcohol gekomen. Met de leeftijd neemt ook de frequentie snel toe: regelmatig gebruik gaat van 7,3% bij 12-14 jarigen, naar 32,7% bij 15-16 jarigen en 46,1% bij 17-18 jarigen. Qua prevalentie geen grote verschillen tussen de onderwijsvormen, wel op vlak van frequentie: bijna dubbel zoveel leerlingen in BSO/TSO drinken regelmatig in vergelijking met ASO. Ook dubbel zoveel jongens dan meisjes drinken regelmatig. Bier blijft de meest populaire drank (53,6% laatste jaar), gevolgd door wijn (44,8%), alcopops (41,5%), aperitieven (39,4%), cocktails (38%) en sterkedrank (25,2%). 4. <i>Medicatie.</i> Het ooit-gebruik ligt op 82,8%, het laatste jaarsgebruik op 55,9%. Het gebruik neemt toe met de leeftijd, komt meer voor in BSO (10% regelmatig) dan in TSO/ASO en wordt meer gebruikt door meisjes dan door jongens. 5. <i>Cannabis.</i> 16,1% ooit gebruikt, 8,5% het laatste jaar en 2,7% regelmatig. Het gebruik neemt toe met de leeftijd en wordt meer gebruikt door jongens dan door meisjes. Het occasioneel gebruik is meer dan het frequent gebruik 6. <i>Andere illegale drugs.</i> Dit komt weinig voor (2,1%). Vooral bij leerlingen in de oudste leeftijdsgroep uit het TSO/BSO en jongens. Het gaat voornamelijk om occasioneel gebruik. 7. <i>Gokken.</i> 40,1% heeft ooit eens voor geld gespeeld, maar dit gebeurt vooral occasioneel (vooral wedden voor geld of lotto). Weinig verschillen tussen de leeftijdsgroepen en de onderwijsvormen. Wel meer jongens dan meisjes, behalve voor het spelen op de lotto.
Motieven voor (niet-)gebruik	1. <i>motieven voor gebruik.</i> Respondenten dachten dat jongeren drugs gebruiken om stoer te doen (54,2%), voor de kick (50,2%), onder druk van vrienden (37,6%), uit nieuwsgierigheid (37,2%), om zich goed te voelen (20,5%). Bij het ouder worden gaan ook andere motieven een rol spelen die te maken hebben met de verwachte effecten van het middel. Meer meisjes dan jongens denken dat jongeren illegale drugs gebruiken om de werkelijkheid te ontvluchten en om zich goed te voelen. Jongens halen meer aan 'omdat het verboden is' en 'om zich te ontspannen'. Er kunnen verschillen gevonden worden tussen niet-gebruikers en gebruikers in de aangehaalde motieven voor gebruik. De nooit-gebruikers vermeldde volgende motieven: om stoer te doen, voor de kick, druk van vrienden, nieuwsgierigheid en stress. De stoppers vermeldde in meerdere mate motieven te maken met de verwachte effecten. De druggerelateerde motieven werden het meest aangekruist door gebruikers. Druk van vrienden en stoerdoenerij spelen volgens hen geen grote rol. 2. <i>motieven voor niet-gebruik.</i> Deze zijn meer gedifferentieerd. De angst om verslaafd te worden is de belangrijkste (49%). Daarna komen 'geen drugs nodig hebben (33,2%)', 'omdat illegale drugs gevaarlijk zijn (28,9%)', 'schrik voor ouders (28,5%)'. Ook werden vermeld 'niet willen meedoen met die mode (22,5%)', 'de kostprijs (21,9%)', 'een sterke persoonlijkheid (21,5%)' en 'omdat

	het slecht is voor de gezondheid (20,8%)'. Bij de jongere leerlingen spelen vooral de angstmotieven, bij de oudere leerlingen spelen meer persoonlijkheidsmotieven mee. Het grootste verschil tussen jongens en meisjes ligt in het motief 'omdat ze sportief zijn' (22,3% jongens en maar bij 6,4% meisjes). Meisjes halen vooral de reden 'uit angst voor controleverlies' aan. Gebruikers denken dat jongeren niet gebruiken omwille van schrik voor ouders, bang hebben voor de politie en omdat ze geen interesse hebben. Stoppers benadrukken meer het sportief zijn, hebben van een sterke persoonlijkheid en het niet-gebruik van vrienden. Niet-gebruikers vermeldde meest het gevaarlijke karakter van drugs, risico op controleverlies, niet willen meedoen met die mode, geen drugs nodig hebben en de gevolgen voor de gezondheid.
Schoolwelbevinden	1. <i>Schoolsfeer</i>. Een groot deel vindt de sfeer op school goed (70,3%) en vindt het er meestal tof (53,8%). 34,5% vindt de lessen wel saai en 17,3% geeft aan liever geen les meer te willen volgen. Deze appreciatie neemt af met het ouder worden, is het laagst in het BSO onderwijs en meer meisjes dan jongens drukken deze appreciatie uit. Toch zouden meer meisjes dan jongens van school willen veranderen. 2. <i>Assertiviteit</i>. 85,3% van de leerlingen aanvaardt geen problemen om zichzelf te verdedigen tegenover een leerkracht die onterecht boos is. 78% durft het woord te nemen namens de klas. 46,1% vindt het wel vervelend om voor de klas te komen en 12,1% wordt verlegen als de leerkracht hem/haar iets vraagt in de klas. De assertiviteit neemt toe met het ouder worden en zijn er geen verschillen tussen de onderwijsvormen. Jongens lijken assertiever dan meisjes. 3. <i>Relatie met leerkrachten</i>. 90,1% van de leerlingen vindt dat de leerkrachten vriendelijk zijn tegen hen en 76,9% zegt dat ze geduldig luisteren. Toch vindt 47,1% dat de meeste leerkrachten te weinig met hen babbelen en voelt 25,5% zich niet door hen begrepen. De behoefte om met leerkrachten te babbelen stijgt met de leeftijd, maar gelijktijdig neemt ook het aantal leerlingen af dat vindt dat leerkrachten geduldig luisteren. ASO leerlingen zijn hier positiever in dan TSO/BSO leerlingen. Meisjes zijn meer tevreden over hun relatie met de leerkracht, maar evenveel meisjes als jongens vinden dat leerkrachten te weinig babbelen. 4. <i>Relatie met klasgenoten</i>. 91,8% schiet goed op met de klasgenoten en 86,1% denkt op hun hulp te kunnen rekenen. 11,8% voelt zich er echter een beetje buiten staan en 5,5% wordt vaak gepest in de klas. Op vlak van leeftijd en geslacht zijn er weinig verschillen, qua onderwijsvorm is de sfeer het beste in het ASO. 5. <i>Bespreekbaarheid van het thema drugs</i>. 62,3% vindt dat dit thema voldoende bespreekbaar is. Weinig verschillen qua geslacht, leeftijd en onderwijsvorm. 6. <i>Roken en drinken op school(se activiteiten)</i>. 54,4% is tegen roken op bepaalde plaatsen op school, 27,1% vindt dat dit wel moet kunnen. Voorstanders hiervan nemen toe met de leeftijd, een meerderheid bevindt zich in TSO/BSO. Geen verschil tussen meisjes en jongens. Roken op schoolse activiteiten keurt 50,9% af, 35,1% vindt dat dit wel moet kunnen. Invloed van variabelen analoog als hierboven. Op vlak van alcoholgebruik vindt 54,9% dat dit niet kan; 45,1% wil dit wel. Zelfde verschillen als hierboven, enkel hier is het zo dat meer jongens dan meisjes hier voorstander van zijn.
Vrijtijdsbesteding	1. <i>Vrije tijd</i>. Computeren (51,7%), TV of video kijken (43,9%), muziek beluisteren (37,1%), sporten in clubverband (34,7%) en langsgaan bij vrienden of vriendinnen (33,5%). 2. <i>Uitgaan</i>. 84% gaat uit en 25,9% doet dit regelmatig. De frequentie neemt toe met de leeftijd, de meerderheid van de 17-18 jarigen (50,2%) gaat elke week uit. Een op zeven 12-14 jarigen en bijna 30% van de 15-16 jarigen is al eens in een discotheek geweest, ondanks dat dit in principe verboden is.
De omgeving van de jongere	1. <i>Op plaatsen komen waar illegale drugs worden gebruikt</i>. 44% is al eens op plaats geweest waar cannabis gebruikt werd. Dit stijgt met het ouder worden en komt meer voor bij leerlingen in TSO/BSO dan bij leerlingen in ASO. Meer jongens dan meisjes komen op zulke plaatsen.

	2. <i>Verwachte reacties van vrienden op het proberen of gebruik van cannabis.</i> Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen proberen en gebruiken. 81% denkt dat hun beste vrienden het gebruik zouden afkeuren, voor proberen bedraagt dit 68,2%. 6,5% denkt dat hun vrienden het proberen zouden goedkeuren, voor het gebruiken ligt dit op 3,9%. Met het ouder worden, worden vrienden milder. Ook vrienden in BSO/TSO zijn milder. Veel meer jongens dan meisjes verwachten geen of een positieve reactie van vrienden. 3. <i>Verwachte reacties van ouders.</i> 95,8% denkt dat ouders het zouden afkeuren (zowel proberen als gebruik). Er zijn wel grote verschillen tussen cannabisgebruikers en niet-cannabisgebruikers: bij de eerste groep denkt 17,8% dat hun ouders niet zouden reageren. 4. <i>Vertrouwensfiguren ingeval van problemen met illegale drugs.</i> Aangehaalde vertrouwensfiguren zijn vrienden of vriendinnen (68,8%), ouders (39,3%), broer of zus (34,4%), de Druglijn (22,5) of en vertrouwensleerkracht (21%).
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/